

BARBERÀ I CUNÍ: DOS MODELS ENTONATIUS PER A PROGRAMES INFORMATIUS.

Nil Torrent Adell

Universitat de Barcelona

niltorrentadell@gmail.com

Resum

En aquest treball, s'analitza i es descriu el model entonatiu de dos dels presentadors més coneguts de programes informatius (entrevistes i tertúlies) de la televisió catalana, Jaume Barberà i Josep Cuní. La investigació s'ha basat en el mètode *Anàlisi Melòdica de la Parla* i s'ha dut a terme utilitzant, principalment, l'aplicació d'anàlisi i de síntesi de veu *Praat*, i el programa *SPSS* per comprovar-ne la significativitat. S'han descrit els trets que tenen en comú ambdós locutors i els trets en els quals divergeixen, i s'ha constatat que en la locució del cos del contorn presenten diferències significatives: Barberà marca gairebé totes les síl·labes tòniques de les paraules del contorn amb ascensos elevats, davant de Cuní, que en marca menys, també en tòniques, i amb ascensos tonals més discrets. Pel que fa a l'ús de patrons i de trets melòdics propis del català en parla espontània, els presentadors només n'utilitzen una part i de manera força recurrent, fet que dona un ritme característic al seu discurs.

Paraules clau: Models entonatius, presentadors de televisió, programes informatius, català.

Resumen

En este trabajo, se analiza y describe el modelo entonativo de dos de los presentadores más conocidos de programas informativos (entrevistas y tertulias) de la televisión catalana, Jaume Barberà y Josep Cuní. La investigación se ha basado en el método *Análisis Melódico del Habla* y se ha realizado utilizando, principalmente, la aplicación de análisis y síntesis de voz *Praat*, así como también el programa *SPSS* para comprobar la significatividad de los resultados obtenidos. Se han descrito los rasgos que tienen en común ambos locutores y los rasgos en los que divergen, y se ha constatado que en la locución del cuerpo del contorno presentan diferencias significativas: Barberà marca casi todas las sílabas tónicas de las palabras del contorno con ascensos elevados; en cambio, Cuní marca menos palabras, también en la sílabas tónicas, y con ascensos tonales más discretos. En cuanto al uso de patrones y de rasgos melódicos propios del catalán en habla espontánea, los presentadores solo utilizan algunos y de forma recurrente, lo que da un ritmo característico a su discurso.

Palabras clave: modelos entonativos, presentadores de televisión, catalán.

Abstract:

This paper analyses and describes the intonation model of two famous Catalan television presenters of current affairs programmes (interviews and chats), Jaume Barberà and Josep Cuní. The research is based on the Melodic Analysis of Speech method and has been carried out using mainly the Praat voice analysis and synthesis application, as well as the SPSS program to verify significance. The characteristics that both presenters have in common have been described as have those in which they differ and it has been found that in their speech there are significant differences in body of the contour. Barberà marks almost all of the tonic syllables of words in the contour with high rises, whereas Cuní marks fewer words, also on the tonic, has more discrete tonal rises. With regard to the use of melodic patterns and features, typical of Catalan in spontaneous speech, the presenters only use some and in a recurrent way, giving a characteristic rhythm to their speech.

Keywords: intonation model, television presenters, current affairs programmes, Catalan language.

1. INTRODUCCIÓ

Com bé és conegut, la parla és una eina importantíssima en totes les societats. És el principal mitjà de comunicació i el que més utilitzem a l'hora de relacionar-nos amb els nostres iguals. Per tant, és important tenir un bon ús d'aquest llenguatge, ja que ens facilita la manera de relacionar-nos amb els altres, d'entendre coses d'una manera més complexa i, fins i tot, d'arribar a nivells més alts de reflexió sobre un determinat tema. Aquesta importància, a més, es veu incrementada i reforçada en el cas dels mitjans de comunicació, ja que arriben a moltes persones i indirectament són un model d'influència en la manera de parlar.

Malgrat la rellevància que pugui tenir el model de parla dels mitjans, hem pogut constatar que hi ha molt pocs estudis fins al moment que tractin els trets melòdics dels locutors, tant en català com en castellà o en altres llengües. Tot i així, cal dir que en els darrers anys han començat a sorgir recerques que s'interessen per aquest tema. En aquest sentit, trobem el treball sobre la locució en els mitjans en llengua castellana d'Emma Roderó, *Analysis of intonation in news presentation on television* (2006), o els de De la Mota i Roderó (2010), *La demarcación entonativa y el énfasis en la locución de los editores de boletines informativos radiofónicos* i *La entonación en la información radiofónica* (2011). Pel que fa a la llengua catalana, destaquem els treballs de Font-Rotchés i Paloma sobre la locució dels titulars de notícies, *Notas sobre los énfasis de palabra en los titulares televisivos* (2010), *Tendencias entonativas en los titulares televisivos en catalán* (2012) i *Ramon Pellicer versus Xavi Coral. Caracterització de l'entonació dels titulars televisius* (2013). Una comparativa sobre els eslògans publicitaris a l'article *Énfasis en los eslóganes publicitarios de radio y televisión* (Font-Rotchés i Machuca, 2010) on es determinen les característiques bàsiques de l'entonació dels eslògans publicitaris, tant de ràdio com de televisió.

Referent a llengües estrangeres, podem trobar l'estudi de Maria Wolters i Hansjörg Mixdorff, *Evaluating radio news intonation - autosegmental versus superpositional modelling* (2000), en el qual s'utilitza com a corpus el programa de notícies de la Stuttgart Radio, de parla alemana. Un altre estudi rellevant de llengua anglesa és *Intonation Patterns in News Broadcasts* (1998), realitzat per Paroo Nihalani i Tay Po Lin, en el qual s'investiga la importància dels elements de l'entonació basant-se en tres presentadors de notícies d'una ràdio anglesa.

El treball que trobem a continuació pretén comparar els models entonatius que utilitzen dos presentadors de la televisió catalana, Jaume Barberà i Josep Cuní, ja que els considerem persones models per la influència que té la seva manera de parlar el català en els espectadors. Jaume Barberà presenta el programa informatiu *Singulars* i Josep Cuní, *8 al dia*.

Al treball, primerament, es descriuen els trets generals de la metodologia que hem escollit i el corpus, en el qual es fa una descripció professional dels presentadors seleccionats, així com una breu explicació dels programes que presenten, dels quals hem extret les mostres. En el següent apartat, es mostren els resultats obtinguts de l'anàlisi de l'entonació de cadascun i es dóna explicació de les diferències i semblances entre ells. Finalment, es presenten les conclusions de l'estudi, seguides de les referències bibliogràfiques.

2. METODOLOGIA

Després d'haver considerat els avantatges i inconvenients que oferien els diversos models teòrics d'anàlisi de l'entonació, hem escollit el mètode *Anàlisi Melòdica de la Parla* (AMP), proposat a Cantero (2002), revisat i aplicat a Font-Rotchés (2007) i presentat en forma de protocol a Cantero i Font-Rotchés (2009). Principalment, ha estat perquè pensem que per a la posterior anàlisi que volem dur a terme necessitem tenir valors exactes i estandarditzats que ens permetin una fàcil comparació de les melodies produïdes per diversos locutors.

Basem el treball en el mètode d'anàlisi acusticoperceptiva *Anàlisi melòdica de la Parla*, el qual ens permet segmentar la parla en unitats melòdiques utilitzant un criteri estrictament fònic, i estandarditzar els valors de les melodies per tal de poder fer comparacions entre parlants, malgrat l'edat, el sexe o la procedència dialectal.

Partim de la jerarquitització de les unitats fòniques de la parla: la síl·laba, el grup rítmic i el grup fònic. D'aquesta manera, podem identificar unitats melòdiques o contorns en torns de paraula llargs.

Vàrem basar el nostre corpus en diversos programes de televisió de caràcter informatiu del tipus entrevista, tertúlia o debat. Primer de tot, els vam buscar a la web de youtube. A continuació, es va procedir a descarregar-los mitjançant el programa *aTube Catcher* i extreure'n l'àudio en format *.wav*. Seguidament, els vam obrir amb el *Nero Wave Editor* per tal de poder retallar només les parts del programa que ens interessaven per analitzar. Es van transcriure els enunciats elegits en un full d'excel i els vam separar en síl·labes, les quals vam anar anotant una sota de l'altra en vertical, per tal de poder-hi anotar a la columna de la dreta el valor tonal de cada vocal.

Un cop arribats en aquest punt, vam obrir els arxius d'àudio amb el programa Praat i vam procedir a l'anàlisi acústica: mesurar en hertz (Hz) el valor freqüencial de les vocals de cada enunciat. Quan els valors d'una vocal són estables, se n'extreu la mitjana. Quan no són estables i hi té lloc un contrast tonal igual o superior a un 10% dins una mateixa síl·laba, cal agafar els dos valors extrems: un, d'entre els quatre valors del principi, i un altre, d'entre els quatre del final del contrast. Si la síl·laba acaba en una consonant sonora i continua el contrast tonal, hem de tenir en compte aquests darrers valors.

Amb aquesta metodologia, hem pogut obtenir els elements essencials de la melodia, aïllant-los de les variacions procedents de consonants i de glides, de la música de fons o altres sons ambientals, de les característiques del to de veu de l'emissor i, fins i tot, de la durada dels sons.

Així doncs, seguint el mètode, vam calcular la distància tonal entre una síl·laba i la següent en percentatge (el valor és positiu si el moviment tonal és ascendent, i és negatiu si és descendent). Aquest procés relativitza els valors obtinguts, ja que la distància tonal entre un valor i el següent és logarítmica i no pas aritmètica. Amb els valors relatius, s'elabora un gràfic que mostra el moviment tonal de la corba melòdica i ens permet comparar contorns procedents d'homes i de dones, de diferents edats i tessitura de veu.

Per fer la comparació dels diversos contorns, els dividim en tres parts: anacrusi, cos i inflexió final, separades per una síl·laba tònica, el primer pic i el nucli (vegeu figura 1). L'anacrusi és el primer element que trobem en tot contorn entonatiu que conté tots els segments tonals àtons fins a arribar a la primera síl·laba tònica o primer pic. El cos és la part que abasta des del primer pic fins al nucli o darrera síl·laba tònica del contorn. I la inflexió final, comprèn des de l'últim segment tònic fins al final del contorn entonatiu.

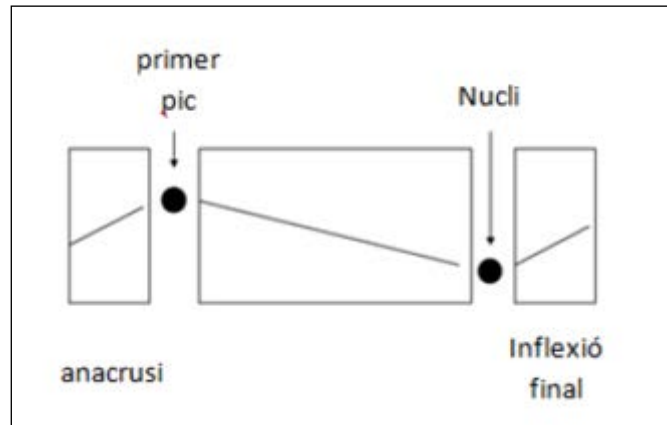


Figura 1. Estructura fònica del contorn entonatiu. Extret de Font-Rotchés (2011).

Per fer la classificació i descripció del model entonatiu dels locutors, ens hem basat en els 8 patrons melòdics del català exposats a Font-Rotchés (2007), els quals ja hem esmentat, i en la caracterització dels èmfasis bàsics al cos del contorn de la mateixa autora, que presentem a continuació.

A Font-Rotchés (2011), es presenten un total de cinc tipus d'èmfasis bàsics, els quals tenen lloc en el cos del contorn, dels quals descriurem els tres primers perquè són els que ens serveixen per descriure el model entonatiu dels locutors.

L'autora descriu l'èmfasi de paraula ascendent com “una ruptura en la línia melòdica del cos del contorn provocada per una elevació tonal d'un mínim d'un 30%, que afecta a una o més síl·labes d'una paraula, a la paraula completa i, a vegades, a més d'una paraula.” (2011: pàg. 199) Els presentadors utilitzen l'èmfasi de paraula (figura 2) per recalcar algunes paraules o sintagmes que es consideren més rellevants que la resta.

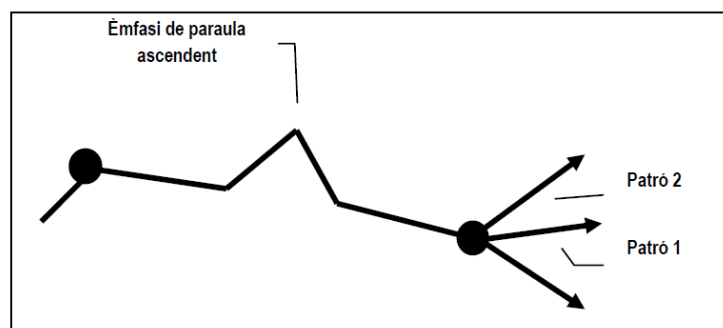


Figura 2. Èmfasi de paraula ascendent. Extret de Font-Rotchés (2011).

L'èmfasi de regularitat “consisteix en una sèrie d'ascensos en el cos del contorn que es presenten de forma sistemàtica. No necessita ascensos tan importants com els que es defineixen per als de paraula ascendent (més d'un 30%), perquè un conjunt de petits

ascensos sistemàtics ja aporta a l'enunciat un ritme peculiar que atrau l'atenció dels receptors" (2011: pàg. 203).

Per últim, i en contraposició amb l'èmfasi de regularitat, el d'irregularitat *"té lloc en contorns que tenen ascensos que afecten a síl·labes àtones i tòniques indistintament i que es presenten de forma asistemàtica en la línia melòdica del cos. Igual que l'èmfasi de regularitat tampoc necessita ascensos molt marcats"*. (2011: pàg. 206)

Utilitzen també aquests dos èmfasis (figures 3 i 4) per remarcar gairebé tot el que diuen i per crear un ritme o bé focalitzar l'atenció del receptor en moments puntuals de l'enunciat.

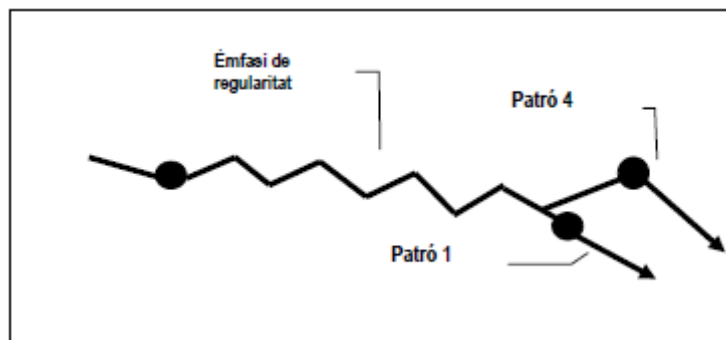


Figura 3. Èmfasi de regularitat. Extret de Font-Rotchés (2011).

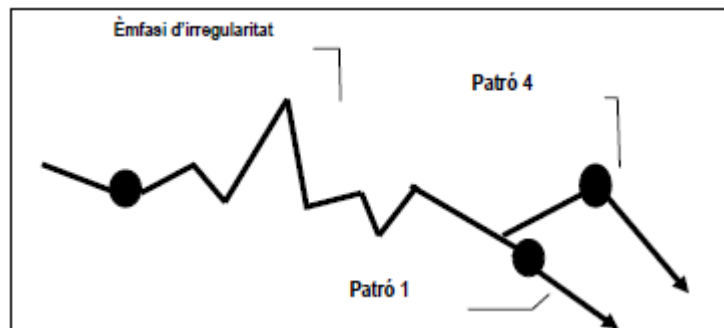


Figura 4. Èmfasi d'irregularitat. Extret de Font-Rotchés (2011).

Finalment, hem utilitzat l'aplicació d'anàlisi estadística SPSS, que ens ha permès establir les coincidències i les divergències entre els trets melòdics dels contorns produïts per ambdós locutors, a partir del grau de significativitat. D'aquesta manera, podem saber si comparteixen un model entonatiu comú o cadascun presenta trets personals de cada locutor.

3. EL CORPUS

El corpus d'aquest treball està format per enregistraments dels dos programes informatius mencionats anteriorment, *Singulars* i *8 al dia*, els quals han estat extrets dels canals de la Televisió de Catalunya, concretament de TV3, i de 8tv.

A la taula 2, s'observen els programes que presenten, el canal en el qual treballen, la franja horària, els dies, la data d'emissió, la durada del programa i el nombre de contorns que n'hem obtingut.

Presentador/a	Programa	Televisió	Franja horària	Dies	data d'emissió	durada	n. de contorns
Jaume Barberà	Singulars	33	nit	dilluns	06/03/2012	60"	13
Josep Cuní	8 al dia	8tv	vespre	De dilluns a divendres	08/03/2012	55"	11

Taula 1. Presentador, programa, televisió, franja horària, dies, data d'emissió, durada i n. de contorns.

Abans d'entrar en l'anàlisi del model, exposarem una breu descripció del currículum dels dos locutors que han estat objecte d'aquesta investigació.

3.1. Jaume Barberà (JB)

Jaume Barberà, va néixer l'any 1955, és periodista i mestre, i ha cursat estudis de sociologia, psicologia i economia. També és analista tècnic de borsa i ha impartit classes de redacció periodística a la Universitat Pompeu Fabra. És un dels cent primers professionals que van començar TV3, l'any 1983. Des de llavors ha estat el creador de diferents programes, a més de presentador del *Telenotícies*, del *Telenotícies Nit* i del programa *Bon dia, Catalunya*. També ha dirigit i presentat els programes *Paral·lel* i *Retrats electorals*. Durant un temps va treballar a la secció d'Internacional de la redacció d'Informatius, des de la qual va cobrir notícies com la del tsunami d'Indonèsia, el desembre de l'any 2005.

Des del març del 2009 dirigeix i presenta el programa d'entrevistes *Singulars*, que és avui un espai consolidat amb centenars de milers de seguidors molt fidels, i que ha batut rècords històrics d'audiència amb algunes de les seves entrevistes. Recentment, ha publicat un recull de les entrevistes més destacades del seu programa televisiu al llibre *Singulars* (2012).

Aquest programa de TV3 és un programa d'entrevistes que vol donar veu a personalitats de tots els àmbits, els quals amb la seva experiència i coneixements ens poden ajudar a entendre millor el món que ens envolta.

El fragment utilitzat per a aquest corpus pertany al programa que es va emetre el 6 de març del 2012, en el qual s'entrevista un convidat, Joaquim Valls, que és economista, professor de Matemàtiques i grafòleg, i també creador del mètode que ell anomena "grafotransformació", que consisteix a reeducar l'inconscient a través de canvis en la manera d'escriure. Valls diu que hi ha un vincle directe entre el llenguatge i el pensament. Per tant, si eduquem el llenguatge, incidim directament en la nostra manera de pensar i de veure'ns a nosaltres mateixos. En el fragment escollit, Barberà presenta aquesta entrevista. Té una durada d'un minut i consta de 13 contorns.

3.2. Josep Cuní (JC)

Josep Cuní i Llaudet (Tiana, 4 d'octubre de 1953) és un periodista català que ha desenvolupat la seva carrera, principalment, com a presentador de televisió i locutor de ràdio a Catalunya.

Va iniciar la seva carrera professional a la ràdio, passant per Ràdio Joventut de Barcelona, Ràdio Terrassa i Ràdio Barcelona (Cadena SER). Al 1984 va començar a treballar a la recent creada Catalunya Ràdio, on va arribar a exercir com a cap de programació. A més a més, va exercir com a professor a la Universitat Pompeu Fabra entre el 1993 i el 1998. Al 1995 va marxar sis mesos als Estats Units i, quan va tornar a Catalunya, va fitxar per una altra emissora acabada de fundar, COMRàdio, en la qual va presentar el magazín matinal *Els matins amb Josep Cuní* durant quatre temporades. A l'estiu del 2000 va abandonar COMRàdio i es va traslladar amb el seu programa i el seu equip a una emissora acabada de néixer, Ona Catalana, en la qual va restar durant tres anys. El 23 d'abril del 2004 Cuní va començar a presentar un magazín informatiu per a TV3, *Els matins*, en el qual va treballar set temporades. Gràcies a aquest espai, va guanyar el Premio Ondas, el 2005, en la categoria de "millor programa o millor tractament d'un esdeveniment" i un Premio Micrófono de Oro el 2009. També ha presentat per a la mateixa cadena *L'Aventura quotidiana* i *Coses que passen*. Durant tota la seva trajectòria ha guanyat cinc Premios Onda. El juny del 2011 Cuní va anunciar que abandonaria la direcció de *Els matins* per fitxar per la televisió privada 8tv, per al programa *8 al dia*.

8 al dia és un programa informatiu amb format de tertúlia de tres hores de durada, que s'emet a 8tv al vespre i que va molt més enllà de les notícies. És un programa en què el més important és saber per què passen les coses. No hi ha lligams ideològics. Les coses es diuen pel seu nom i totes les opinions hi tenen cabuda. Cada dia més de 250.000 persones busquen informar-se amb aquest programa, i s'ha convertit en la segona opció informativa per a les llars de parla catalana.

El programa que s'ha seleccionat per analitzar el model entonatiu de Josep Cuní va ser emès el dia 8 de març de 2012, en el qual Mònica Navarro, fundadora de Delishop, participa en el programa coincidint amb el Dia Internacional de la Dona. En el fragment, Cuní presenta l'inici de la tertúlia. Té una durada de 55 segons i consta d'11 contorns.

4. ANÀLISI DELS RESULTATS

A continuació es presenta l'anàlisi dels contorns obtinguts de tots dos locutors, dividida en primer pic, cos i inflexió final.

4.1 El primer pic

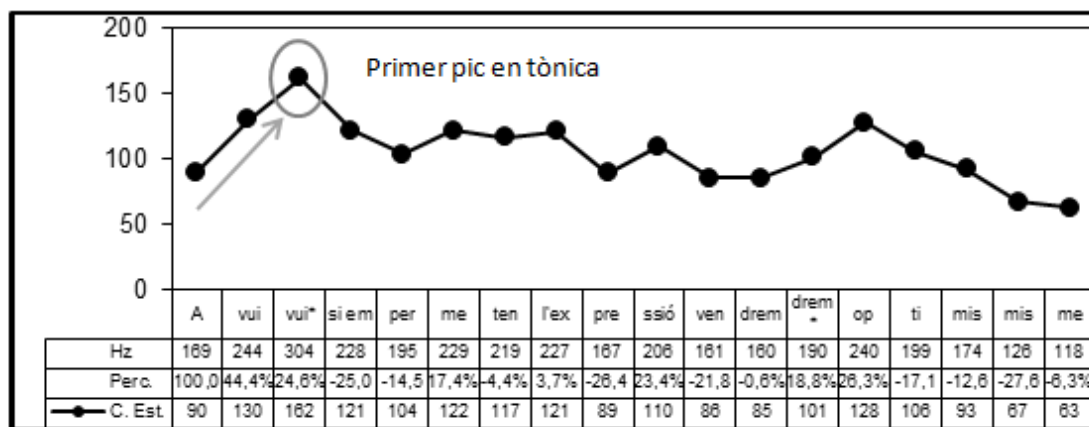
El primer pic o primera síl·laba tònica (T) del contorn és la culminació d'un ascens tonal. Ara bé, en determinats contextos, aquest primer pic es pot desplaçar cap a una síl·laba àtona anterior (AA), cap a una de posterior (AP), o fins i tot, cap a una tònica posterior a la primera vocal tònica (TP).

			Primer pic			
			AA	AP	T	Sense pic
Presentador	Barberà	Quantitat	0	6	4	0
		% del presentador	0,0%	60,0%	40,0%	0,0%
	Cuní	Quantitat	0	2	2	1
		% del presentador	0,0%	40,0%	40,0%	20,0%

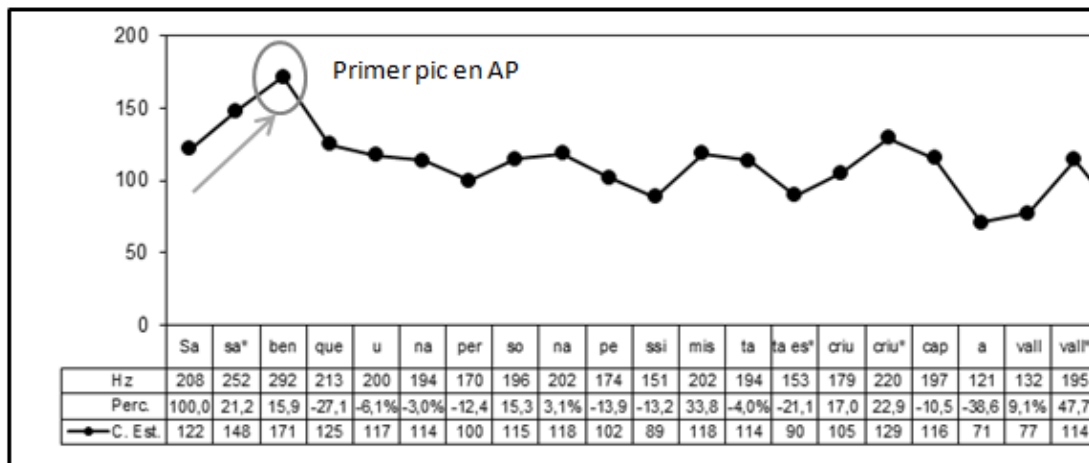
Taula 2. Distribució dels ascensos en el primer pic.

Els dos locutors no presenten diferències significatives en la distribució del primer pic dels contorns ($p=0.325$), tal com podem veure a la taula 2. La majoria dels primers pics es troben en àtona posterior (AP), un 60% dels contorns de Barberà, i un 40%, dels de Cuní, o en la primera síl·laba tònica (T), un 40% dels contorns de tots dos. També coincideixen en el fet que cap dels dos desplaça el primer pic cap a una síl·laba àtona anterior (AA). Finalment, només Cuní presenta un 20% de contorns sense primer pic, mentre que Barberà, cap.

A continuació, als gràfics 1 i 2, es poden observar dos exemples de la tendència compartida sobre marcar el primer pic en tònica (T) i el de marcar-lo en àtona posterior (AP).

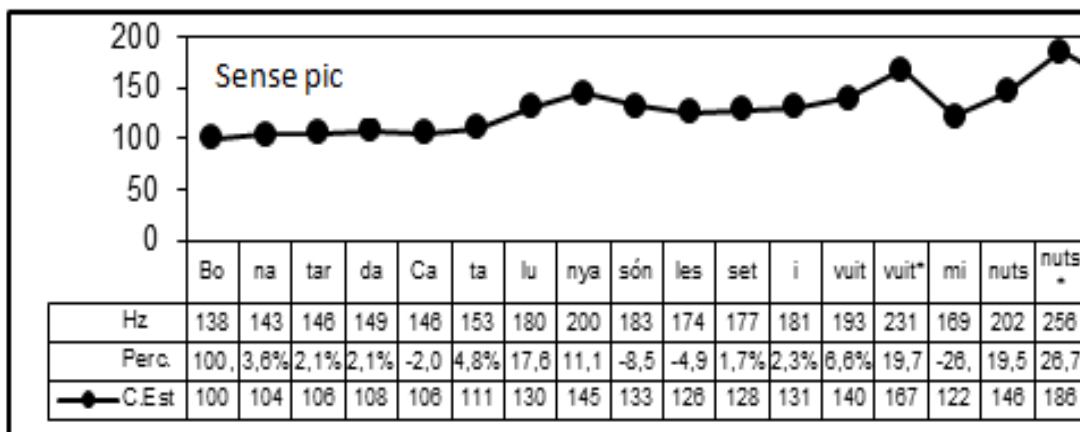


Gràfic 1. Primer pic en vocal tònica (T) en el fragment de Barberà (JB): “Avui si em permeten l’expressió vendrem optimisme...”



Gràfic 2. Primer pic en vocal àtona posterior (AP) en el fragment de Barberà (JB): “ Saben que una persona pessimista escriu cap avall...”

Al gràfic 3, podem veure com a exemple un contorn de Josep Cuní que no presenta primer pic.



Gràfic 3. Sense primer pic en el fragment de Cuní (JC): “ Bona tarda Catalunya són les set i vuit minuts...”

4.2 El cos del contorn

Pel que fa als trets melòdics del cos del contorn, portarem a terme una anàlisi més exhaustiva dels dos locutors, que ens permeti veure les diferències i buscar si hi existeixen algunes similituds.

Hem dividit l'apartat en tres subapartats: a) la distribució dels ascensos, en el qual s'intenta veure en quin tipus de síl·labes es troben localitzats els ascensos, en àtones o en tòniques, i en quina posició, inicial, medial, o final; també es tenen en compte les paraules en què no s'ha marcat cap ascens. b) els percentatges d'elevació dels ascensos, que poden ser d'un 5%, com a mínim, i arribar a superar el 80%; i c) distribució i percentatges d'ascens, en què es consideren les dues variables conjuntament.

4.2.1 La distribució dels ascensos

En aquest subapartat, es descriuen les tendències que presenten els locutors, pel que fa a la distribució dels ascensos en les síl·labes, segons si són àtones o tòniques i segons si la posició en què es troben dins de la paraula és inicial, medial o final:

- **A** ascens que té lloc en una síl·laba àtona situada a l'inici o a l'interior d'una paraula.
- **T** ascens que té lloc en una síl·laba tònica situada a l'inici o a l'interior d'una paraula.
- **AF** ascens que té lloc en una síl·laba àtona situada a final de paraula.
- **TF** ascens que té lloc en una síl·laba tònica situada a final de paraula.

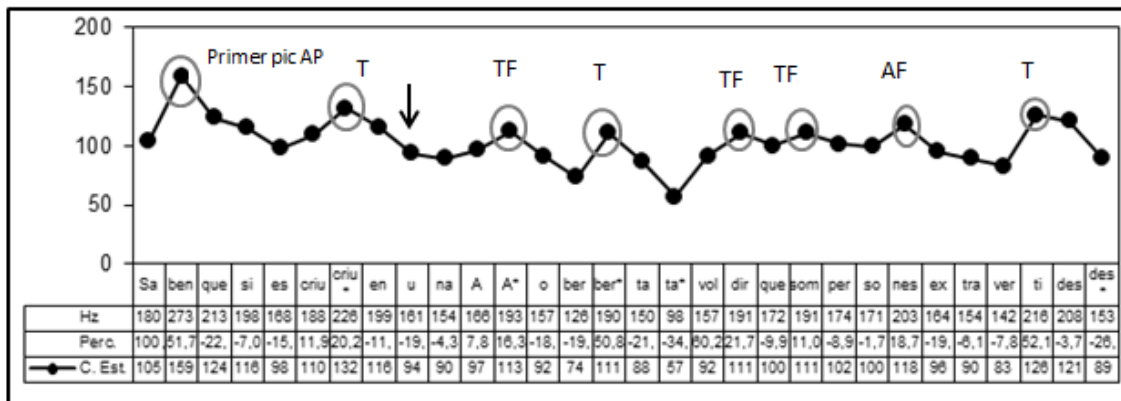
També s'han tingut en compte les síl·labes tòniques que no tenen ascens (vegeu a la taula 3, la columna "Sense ascens"). Ara bé, en el cas que trobem dues síl·labes tòniques seguides sense ascens, en comptem una. Pel que fa a la distribució dels ascensos en les paraules, els dos locutors mantenen diferències significatives ($p=0.049$).

			Amb ascens				Total amb ascens	Sense ascens
			T	A	AF	TF		
Presentador	Barberà	Quantitat	14	4	13	32	63	10
		% del presentador	19,2%	5,5%	17,8%	43,8%	86,3%	13,7%
	Cuní	Quantitat	16	5	9	24	54	27
		% del presentador	19,8%	6,2%	11,1%	29,6%	66,7%	33,3%

Taula 3. Distribució dels ascensos en el cos.

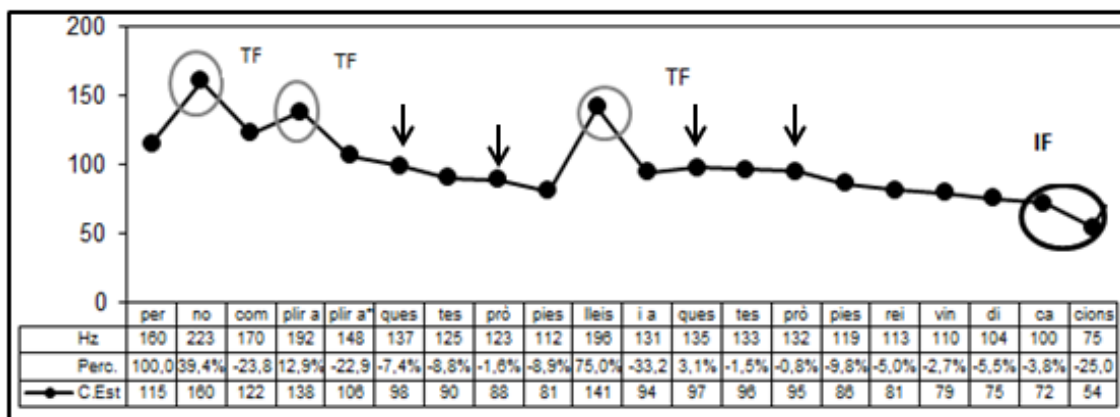
A la taula 3 podem observar com Barberà i Cuní presenten gairebé el mateix percentatge pel que fa als ascensos en les síl·labes tòniques i àtones internes, amb aproximadament un 19,5% dels casos i un 6% dels casos respectivament. Si bé en aquests dos punts s'assemblen, Barberà presenta molts més ascensos en general, sobretot en síl·labes àtones finals (AF) i tòniques finals (TF), amb un 17,8% i un 43,8%, respectivament, que Cuní, amb un 11,1% i un 29,6%. L'altra gran diferència rau en el total de paraules sense ascens, molt més elevat en Cuní, amb un 33,3%, que en Barberà, amb només un 13,7%.

Al gràfic 4, un contorn típic de Barberà, caracteritzat perquè presenta ascensos en totes les síl·labes tòniques, excepte *u-na*, la majoria dels quals són en tònica final (TF) i en tònica (T).



Gràfic 4. Contorn melòdic del fragment presentat per Barberà (JB): “Saben que si escriu en una A oberta vol dir que som persones extravertides”

Al gràfic 5, un contorn característic de Cuní, en el qual quatre paraules sense marcar (marcades al gràfic amb fletxes), *aquestes*, *pròpies*, *aquestes* i *pròpies*, i tres de marcades amb un ascens que recau en síl·labes tòniques finals (TF), *no complir* i *lleis*.



Gràfic 5. Contorn melòdic del fragment presentat per Cuní (JC). “...per no complir aquestes pròpies lleis i aquestes pròpies reivindicacions”

4.2.2 Els percentatges d’elevació dels ascensos

Si bé en l’apartat anterior hem vist que un gran nombre de paraules es produeixen amb un ascens en alguna de les seves síl·labes i n’hem analitzat la posició, en aquest apartat, cal determinar-ne també l’elevació.

Per tant, hem classificat els ascensos en cinc grups, tot seguint el model que utilitzen Font-Rotchés i Paloma (2012):

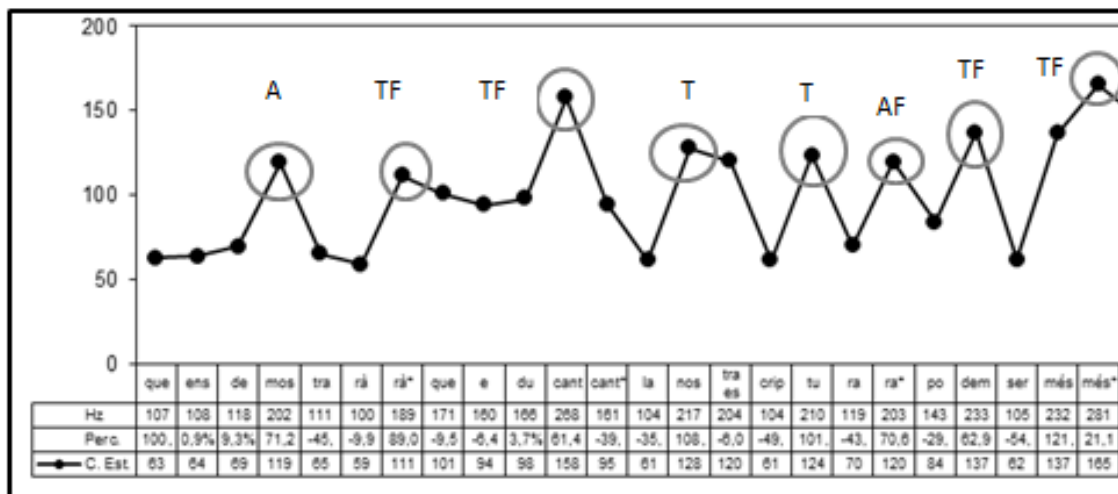
- 5-20% elevació discreta
- 21-40% perceptible
- 41-60% marcada
- 61-80% molt marcada
- + 81% extremadament marcada

		Ascensos %					
		5-20	21-40	41-60	61-80	+81	
Presentador	Barberà	Quantitat	10	17	17	12	7
		% del presentador	15,9%	27,0%	27,0%	19,0%	11,1%
	Cuní	Quantitat	13	19	8	5	9
		% del presentador	24,1%	35,2%	14,8%	9,3%	16,7%

Taula 4. Percentatge d'elevació dels ascensos.

A la taula 4, veiem que Barberà i Cuní coincideixen a tenir una majoria d'ascensos, un 54% i un 50%, respectivament, perceptibles i marcats, amb percentatges que van d'un 21% a un 60%, i que s'acosten, pel que fa a ascensos extremadament marcats, un 11,1%, Barberà, i un 16,7%, Cuní. Presenten, però, tendències diferents pel que fa als ascensos amb una elevació discreta, d'un 5% a un 20%: Barberà en presenta un 15,9% davant de Cuní, un 24,1%; i també, respecte al tram 61%-80%, Barberà presenta el doble d'ascensos, 19%, que Cuní, 9,3%. No obstant aquestes tendències divergents en algun tram, ambdós no presenten diferències significatives quant als percentatges d'ascens ($p=0.183$).

En el gràfic 6 es mostra un contorn de Barberà en què tots els ascensos que produeix són de més d'un 60%. Concretament, en trobem 3, en els quals hi ha una elevació tonal d'entre un 60% i un 80% (en *e-du-cant-cant**, *es-crip-tu-ra-ra** i *po-dem*) i 5 amb més d'un 81% d'elevació (*de-mos-tra-rà-rà**, *nos-tra*, *es-crip-tu-ra-ra** i *més-més**). No en trobem cap dels altres casos (5-60%).



Gràfic 6. Contorn melòdic del fragment presentat per Barberà: “ que ens demostrà que educant la nostra escriptura podem ser més...”

4.2.3 Distribució i percentatges dels ascensos

Un cop hem analitzat la distribució dels ascensos, per una banda, i els percentatges d'elevació, per l'altra, en aquest subapartat tindrem en compte les dues variables alhora.

D'aquesta manera obtindrem una visió més general sobre els trets melòdics dels presentadors de programes informatius pel que fa al cos del contorn.

Barberà i Cuní presenten diferències significatives pel que fa a la distribució i percentatges dels ascensos ($p=0.038$)

Barberà		àtones		tòniques		àtones finals		tòniques finals		sense ascens		Total	
		n.	%	n.	%	n.	%	n.	%	n.	%	n.	%
Ascens	5-20	0	0,0%	3	4,1%	5	6,8%	2	2,7%		10	13,7%	
	21-40	1	1,4%	3	4,1%	0	0,0%	13	17,8%		17	23,3%	
	41-60	1	1,4%	5	6,8%	5	6,8%	6	8,2%		17	23,3%	
	61-80	1	1,4%	1	1,4%	3	4,1%	7	9,6%		12	16,4%	
	+81	1	1,4%	2	2,7%	0	0,0%	4	5,5%		7	9,6%	
sense ascens										10	13,7%	10	13,7%
Total		4	5,5%	14	19,2%	13	17,8%	32	43,8%	10	13,7%	73	100,0%

Taula 5. Distribució i percentatge dels ascensos en Barberà.

Barberà focalitza els seus ascensos tonals en les síl·labes tòniques finals, ja que aquests representen el 43,8% del total de casos. A més a més, aquests ascensos els sol realitzar entre un 20% i un 60% d'elevació tonal (46,6% del total de casos). Realitza un nombre molt baix d'ascensos en àtones (5,5%) i també deixa poques paraules sense ascens (13,7%).

Cuní		àtones		tòniques		àtones finals		tòniques finals		sense ascens		Total	
		n.	%	n.	%	n.	%	n.	%	n.	%	n.	%
Ascens	5-20	2	2,5%	5	6,2%	2	2,5%	4	4,9%		13	16,0%	
	21-40	2	2,5%	4	4,9%	5	6,2%	8	9,9%		19	23,5%	
	41-60	0	0,0%	2	2,5%	1	1,2%	5	6,2%		8	9,9%	
	61-80	0	0,0%	3	3,7%	0	0,0%	2	2,5%		5	6,2%	
	+81	1	1,2%	2	2,5%	1	1,2%	5	6,2%		9	11,1%	
sense ascens										27	33,3%	27	33,3%
Total		5	6,2%	16	19,8%	9	11,1%	24	29,6%	27	33,3%	81	100,0%

Taula 6. Distribució i percentatge dels ascensos en Cuní.

Cuní, en canvi, mostra una tendència poc rellevant a realitzar els ascensos en síl·labes tòniques finals (29,6%), presenta els ascensos normalment entre un 5% i un 40% d'elevació tonal (39,5%), i, a més, un percentatge molt elevat de paraules sense ascens, un 33,3%.

Així doncs, podem dir que els dos presentadors presenten trets melòdics diferenciadors pel que fa a la culminació de l'ascens, molt majoritàries les tòniques finals en Barberà, mentre que Cuní presenta una gamma més variada; pel que fa al nombre de paraules marcades amb ascens (un 87%, Barberà, i un 67%, Cuní); i, finalment, pel que fa a l'elevació tonal d'aquests ascensos (més elevats en Barberà, la majoria es troben entre un 20% i un 60%, mentre que en Cuní, entre un 5% i un 40%).

4.3 La inflexió final

La inflexió final (IF) és la part més important del contorn entonatiu, ja que és la que aporta més càrrega significativa. Comprèn l'últim segment tònic o nucli del contorn i els segments posteriors fins a arribar al final.

En el nostre corpus, segons la direcció i el moviment tonal de la inflexió tonal, hem trobat 6 dels 8 patrons que es descriuen a Font-Rotchés (2007):

- Patró 1 IF. Descendent: és el patró neutre i els seus contorns es perceben no interrogatius, no emfàtics, però sí acabats.
- Patró 2 IF. Ascendent (10-80%): és el patró suspens i els seus contorns es perceben no interrogatius no emfàtics i inacabats.
- Patró 3 IF. Ascendent (+80%): és el patró interrogatiu i els seus contorns es perceben interrogatius, no emfàtics i acabats.
- Patró 4 IF. Amb nucli elevat (10-50%): és un patró emfàtic i els seus contorns es perceben emfàtics, no interrogatius i acabats.
- Patró 5 IF. Ascendent-descendent: és un patró emfàtic.
- Patró 7 IF. Amb nucli elevat (+50%): és un patró interrogatiu i emfàtic.

A la taula 7, que trobem a continuació, es mostren els patrons melòdics que utilitza cada presentador juntament amb el nombre de contorns.

Els dos locutors no presenten diferències significatives en aquest aspecte ($p=0.211$).

	Barberà				Cuní		
patrons melòdics	1	2	3	7	1	2	4
n. contorns	5	2	2	1	1	3	1

Taula 7. Patrons melòdics en la inflexió final. Detall del nombre de contorns per patró y locutor.

Barberà utilitza 4 tipus diferents de patrons, l'1, el 2, el 3 i el 7, els quals empra en 5 contorns en el primer cas, 2 en el segon i el tercer i 1 en el darrer. Cuní només utilitza 3 tipus de patrons, l'1 i el 2 majoritàriament com Barberà, i el 4 en un contorn, que el diferencia.

5. CONCLUSIONS

Un cop analitzats els contorns entonatius dels presentadors de televisió, Barberà i Cuní, constatem una sèrie de característiques comunes, pel que fa a l'anacrusi i al primer pic, ja que destaca la presència de primer pic en gairebé tots els contorns, la majoria dels quals es troben o bé en la primera vocal tònica (T) o en una síl·laba àtona posterior (AP). Quant a la inflexió final, solen presentar un patró 1, amb final descendent, propi de les declaratives, o un 2, amb final ascendent, propi dels enunciats no acabats.

Tot i així, hem vist, també, que ambdós locutors presenten diferències significatives al cos del contorn. Tot i que el cos acostuma a ser extens i la majoria de paraules presenten

un ascens de més d'un 20%, el qual es troba majoritàriament en la síl·laba tònica final (TF) i, en un bon nombre de casos, en tònica (T) interna o àtona final (AF), observem que Barberà marca gairebé totes les paraules del contorn (un 82,3%) i majoritàriament en tònica final (TF) i amb ascensos elevats, davant de Cuní, que en marca menys (un 66,7%), amb ascensos tonals més discrets, entre un 5% i el 40%, i en posicions més diverses tònica final (TF), tònica (T) i àtona final (AF).

Com a conclusió, el perfil melòdic de Jaume Barberà es caracteritza perquè presenta un percentatge molt alt de paraules marcades i amb ascensos elevats (entre un 20% i un 60%) en les vocals tòniques. La seva locució, doncs, manté l'espectador amb tensió amb inputs constants, ja que totes les paraules que diu són importants, són focus entonatius d'alerta. Des del nostre punt de vista, és una tècnica locutiva de la qual no es pot abusar, ja que pot provocar cansament a l'espectador.

Cuní, per la seva banda, marca menys paraules i els ascensos tonals es troben en posicions variades i amb elevacions més discretes (entre un 5% i un 40%). En aquest sentit, la locució de Cuní es destaca per fer una selecció dels elements més importants del discurs, els focalitza amb recursos entonatius, mentre que la resta els deixa a segon terme, la qual cosa n'afavoreix la comprensió.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Cantero, F.J. (2002): *Teoría y análisis de la entonación*, Barcelona, Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Cantero Serena, F. J. / Font-Rotchés, D. (2009): «Protocolo para el análisis melódico del habla». *Estudios de Fonética Experimental*, XVIII. pàg. 17-32.
- De-la-Mota, C.; Rodero, E. (2010). *La demarcación entonativa y el énfasis en la locución de los editoriales de boletines informativos radiofónicos. SEL 2010*, Santiago de Compostela
- De-la-Mota, C.; Rodero, E. (en premsa, 2011). "La entonación en la información radiofónica". *Anejo de Quaderns de Filologia. "La entonación Hispánica"*, Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació, Universitat de València.
- Font-Rotchés, Dolors (2007): *L'entonació del català*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Font-Rotchés, Dolors (2011): "Èmfasis bàsics de l'entonació en els contorns del català central". Lloret, M. R; Pons, C. (ed): *Noves aproximacions a la fonologia i la morfologia del català*. Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana: 193-216.
- Font-Rotchés, Dolors, Machuca, Maria J. (2010): "Énfasis en los eslóganes publicitarios de radio y televisión". *Icono 14, Revista de Educación y nuevas tecnologías*, n. A4, Madrid, pp. 591-605
- Font-Rotchés, Dolors i Paloma, David (2010): 'Notas sobre los énfasis de palabra en los titulares televisivos'. *Icono 14. Revista de Educación y nuevas tecnologías*, n. A4, Madrid, pp.481-499.
- Font-Rotchés, Dolors; Paloma, David (2012): 'Tendencias entonativas en los titulares televisivos en catalán', *Círculo de Lingüística Aplicada*, 51, 50-81.

- Font-Rotchés, Dolors; Paloma, David (2013): «Ramon Pellicer versus Xavi Coral. Caracterització de l'entonació dels titulars televisius». Casanova, E.; Calvo, C. (ed): *Actas del XXVI Congreso Internacional de Lingüística y de Filología Románicas*. Berlín: W. De Gruyter, vol. VI, 471-482.
- Paroo Nihalani, P i Po Lin, T. (1998). “ *Intonation Patterns in News Broadcasts*”. *World Englishes*, 17: 15–29
- Rodero, E. (2006). "Analysis of intonation in news presentation on television". A: Botinis, A. (coord.). *Experimental Linguistics*, University of Athens, 209-213.
- Wolters, M., Mixdorff, H. (2000): *Evaluating radio news intonation - autosegmental versus superpositional modelling*. INTERSPEECH pp. 581-584.